

LA VOYO ADAVANE - I

La lektero trovos, en ica numero di «Progreso», tre interesanta letro sendita a nia amiko e samideano, sro. Anderegg, da doktoro Bourgeois, chefo di UNESCO. Sro Anderegg questionabis pri la diskurso anti-Esperantista dal dana delegito en Montevideo, la profesoro Blinkenberg, e pri l'atitudo generala di UNESCO relate la linguo internaciona. La letro da dro. Bourgeois dividas su en tri paragrafi, ek qui singla paragrafo meritas kelka komenti.

L'unesma dicas ke quankam la diskurso da prof. Blinkenberg «advere limitizis su ad Esperanto... (ol) direktis su anke kontre l'introdukto di irga sistemo di mondlinguo.» To simple konfirmas nia sentimentis quan ni expreis pri l'afero en nia artiklo «Montevideo e pose» (Progreso 176). La repulso, en Montevideo, dil propozo Esperantista ke UNESCO sustenez la doco di Esperanto en la skoli di sua membro-stati, ne darfas esar reprezentata da ni kom triumfo por la mondlinguala sistemi ne-Esperantista. Efektive, la decido esis stroko kontre omna lingui artificala, e ni repetas to quon ni dicis anteriore, «ni ne joyez pri olu».

Altraletere, per sua duesma paragrafo, dro. Bourgeois destruktas absolute la pretendo Esperantista ke la granto dil rango di «organizuro neguverneriala» al Universala Esperanto Asocio signifikas irga triumfo por Esperanto kontre l'altra sistemi. Quon ganis l'Esperantisti, pos l'organizo di enorma peticiono, pos la spenso di granda sumi de pekunio, ton ganos tre probable Interlingue (ed anke Ido) per nura demando!

Triesme, dro. Bourgeois traktas l'atitudo di UNESCO a la sugesto ke ol sustenez oficale l'introdukto di linguo internaciona, sive Esperanto, sive altro. Provizore, la respondo es «no». UNESCO havas tre multa problemi solvenda, e tro poka pekunio. Ma existas altra barilo. Ni citas la vorti di sro. Bourgeois. «Pluse, es nia opiniono ke la nuna situeso ne permisas tala entreprezo, nam ne povas esar la ofico di UNESCO arbitrar inter la

diversa sistemi. On esperas ke eventuale naskos unigo inter li, olqua prizentos la problemo en nova aspekto.» Evidente, to solvas la problemo delonge diskutata, kad la linguo internaciona fine triumfos per sua propra esforci, od per oficala patroneso. Nam existas diversa opinioni pri to. La teoriisti dicas ke la sola skopo dil interlinguala movado esas desegnar perfekta linguo. Li esperas ke tala linguo, kande facita, quik atraktos la kompetenti di ica mondo. Segun li, la kauzo dil prezenta nesuceso di la diversa sistemi di linguo internaciona povas trovesar en la teoriala defekti di la dicita sistemi. Pro to, ica teoriisti sempre «progresadas» de un sistemo ad altra. Volapük ne triumfis, do li adheris Esperanto. Esperanto ne triumfis, do li adheris Ido. Ido ne triumfis, do li adheris Occidental o Novial. Ma anke Occidental ne triumfis, e la teoriisti mustis transirar ad Interlingua, e tale pluse, e tale pluse... Nam sempre li kredas ke se linguo ne quik e miraklatre triumfas, to signifikas ke ol es mala linguo. Sempre li kredas ke uldie li trovos la linguo quan tante longe li vizis, e quan la tota mondo spontane adoptos. Felice, ne existas tre multa homi ek ica tipo, ma che omna movadi existas homi, bona, laborema, ed inteligenta, qui kredas ke la sola skopo dil interlinguani esas nur konstruktar bona linguo, e prizentar ol al guvernerii od al autoritati internaciona. En la nuna tempo, la esperi di tala homi koncentris su ad UNESCO, kom centrala organo dil guvernerii pri aferi kulturala. Li esperis ke ta organizuro arbitros inter la sistemi existanta di linguo internaciona, ke ol selektos la maxim bona e sustenos oficale olua difuzo tra la mondo. Regretinde, la afero ne esas tam facile efektigebla kam li kredis. Quale montris la decido en Montevideo, quale montris mem plu klare la letro di dro. Bourgeois, UNESCO nek povas nek volas arbitrar inter la interlingui e difuzar selektita linguo por uzo internaciona.

Advere, ne es certa ke UNESCO refuzos por sempre irga susteno. Future, kande ol parfacabos olua taski, o kande ol esos plu richa, ol entraprezos, forsan, helpar nia ideo. Tamen ni ne troe esperez, nek troe fidez a tala helpo. Esas klara, tre klara, ke UNESCO helpus la linguo internaciona nur se ita povus vidar ke tala entraprezo havus vera posibleso di finala utileso. Organizuri interguverneriala ne vol perdar sua pekunio en utopii idealista. Li sustenos ni nur kande nia movado esos granda e povoza, kande ol trapasabos l'etapo utopiala, ed enirabos l'etapo praktikala. Ni havez, do, l'opiniono dil praktikala homi, qui ne

vizas nur linguala perfektigo, ma qui savas ke la mondo ne volas ke interlinguo esez perfekta, ma simple postulas ke ol esez ade-quata. Ni savez ke la sola voyo a la triumfo di nia Ido esas nia propra laboro. Ne es fakto, ma stulta fantazio, dicar ke Ido finale triumfos, malgre omna praktikala desfacilesi, pro ke ol es «bona ideo». La historio formikumas ye exempli di «bona idei» qui perisis absolute. Se nia Ido sucesos, ol sucesos nur per nia labori skopokonforma, per la labori dil futura generacioni di Idisti. Kande ol preske triumfabos per sua propra labori, ni expektas ke lore la guvernerii e l'organizuri interguverneriala hastos sus-tenar olu, ma ante ta tempo esas eroro, granda eroro, supozar ke sive la guvernerii sive UNESCO esos l'instrumento dil finala suceso dil linguo internaciona.

To duktas ni al triesma punto di nia argumento. Per la letro di dro. Bourgeois, UNESCO kategorike refuzis arbitrar inter la sistemi di linguo artificala. Ol vartas unesala movado dil ipsa mondolingvani; ol esperas ke eventuale naskos unigo inter la sistemi, olqua prizentos la problemo en nova aspekto. On kom-prenas per to l'importo dil nuna esforcis introduktar «pacala kun-existo» dil diversa interlingui. On konstatas ke ta uneso vizata es la kondiciono absoluta di irga susteno da UNESCO. To ne es la sola avantaji dil uneso. Tote ne. On vidas tre facile l'enorma bonaji quin provizus al mondolinguala movado la desaparo dil multeso di l'interlingui. En uneso esas forteso, dicas la proverbio, ed anke on memoras la vorti dil Santa Biblo: «familio interdis-putanta mustas nihileskar». Pro to, ni devas dankar – e helpar – sro. Hardin, di Denver, USA, qua tante energioze iniciis kam-panio precize por igar amikala la relati inter la diversa mondo-lingui, e fondis, kom organo di ta nova interamikeso, la revuo «International Language Review».

Kompreneble, ica esforcis favore l'unigo dil interlinguala mo-vado ne esas nova afero. Fakte, l'interfuzo di omna sistemi esis la skopo dil Idisti depos la komenco. Quale on bone savas, la Delegaciono por l'adopto di linguo internaciona fondesis en 1901 da Couturat precize por unionar omna esforcis vers interlinguo. En 1907 ol elektis la konocata komitato, olqua audis la argu-menti dil defenseri dil sistemi lore existanta, Esperanto, Idiom Neutral, Universal, e.c., por tale konocar detaloze l'afero e facar solvuro skopokonforma. La reprezentanti di omna sistemi pre-kontratis konformigar su al decido dil komitato. Tale on povis juar l'uneso bezonata por triumfigar la linguo internaciona. Quale

on bone savas, la Delegaciono selektis Esperanto, kondicione ke ol esez reformita relate kelka detali. Ica reformi esis exekutenda kune dal Delegaciono e la Lingva Komitato Esperantista. Tre regretinde, quankam l'esforci da Beaufront e da Boirac igis la Delegaciono facar decido favore Esperanto, la Lingva Komitato absolute refuzis mem konsiderar irga reformi, mem reformi moderita da olua propra kolaborado. Inter omna movadi, nur la Esperantista refuzis esar fidela al honor-kontrato qua obligis ol konformigar su al decidi dil Delegaciono. Ni ne dicas to por rivekigar la furioza e funesta milito qua lore eventis inter l'Esperantisti e l'Idisti, nam es nia skopo en la nuna tempo konstruktar ligilaro di amikesi inter la du movadi. Ni dicas to nur por memorigar da nia lekteri la longa e honoroza historio di nia movado relate la problemo dil uneso.

Nia esforci, tamen, ne finis lor l'unisma yari kande fondesis nia linguo. En 1925, per la mediaco di siorino Morris, la meceno di IALA, ni facis plusa propozi por konvenciono kun Esperanto. Ni esis jeneroza, tre jeneroza. Ni, en la kulmo di nia povo, kande nia movado grande augmentis su, propozis abandonar nia linguo ed uzar Esperanto, kondicione ke Esperanto abandonez la literi diakritikizita. Ni konsentis aceptar l'akuzativi, la tabelo dil vorti korelativa, la vortaro nesuficanta, la derivio-sistemo kaosa, preske omna l'erori di Esperanto, por establisar l'uneso dil interlinguala movado. Ankore l'Esperantisti refuzis.

Depos ta tempo, ni ne abandonis nia sentimento amikal por la adheranti dil altra sistemi. Kompreneble, la situeso chanjis kelke. Ni prezente devas konsiderar ne nur l'Esperantisti, ma anke l'adheranti di Interlingue (Occidental) e di Interlingua. Tamen ni tenas sempre a la rezolvo di nia Uniono en 1937, di qua ni hike reproduktas ula frazi. «Louis Couturat dicis en septembro 1909 (Progreso p.388) pri la neceseso di uneso, 'L'uneso, quan on deziras, esis sempre l'esencal e sola skopo di la Delegaciono'. La vorti da Couturat esas cadie la guidant principio por ni, por atingar unesala fronto inter omni qui laboras por la introdukto di duesma linguo. Uneso e kooperero inter omna Idisti ed inter omna luktanti por la mondolinguo auxiliara esas la maxim efikiva pazo vers, e la prekondiciono por, la suceso di nia ideo.» (duro sequos)

BCS.

O. A. REINHOLD ZEIDLER (1871-1955)

DA E. ANDEREGG-GURTNER

Situata inter la Untersee e la Überlingersee, qui es du parti dil granda Lago di Konstanz (Bodensee), ni trovas la kolino nomata «Bodanrück». De ica mikra altaĵo on juas bela vidaĵo vers la insulo Mainau nordestaparte, la insulo plu granda Reichenau sudaparte, ma ni vidas anke Konstanz, la urbo kun la romana-gotika katedralo e preske 50 000 habitanti. Ca loko rangizesas kom frua kelta-romana kolonio ed esis episkopio ja en la 6a yarcento. La ibea koncilo-edifiko memorigas pri olima konfeso-kombati en la yari 1414-1418 e la Hus-memorstono dicas, ke la kristani ne sempre agis, quale Iesu preskriptis. La tero dil du nomita insuli es tre fertila ed on trovas exotika planti sur oli. Se ni jetas ye bel vetero nia regardo fore al horizonto ni perceptas de ica germana frontier-lando «al Rheno e Bodensee» la suisa monti Säntis e Kurfürsten. En tal agreabla regiono vivis olim pioniri dil mondlingual movado, samideani konvinkita, qui kombatis segun lia savo, experienco e konoco por la progreso dil universala linguo. Permisez rakontar kelke pri li. Prelato Joh. Martin Schleyer inventis 1879/80 en la proxima vilaĵeto Litzelstetten (al nord-pedo dil Bodanrück) la linguo auxiliara Volapük. Olua unesma kongreso internaciana esis 1884 anke al rivo dil Bodensee, en Friedrichshafen. Remarkinda es, ke 45 yari plu tarde, ica urbeto sendis (1929) kom reprezentanto di nova sucesoza tekniko, l'aerŝipo «Graf Zeppelin» cirkum la mondo (Bodensee-Japonia-USA-Bodensee). Interesiva es dicar, ke Volapük sucesis havar en la yaro 1888 plu kam 280 societi e 25 jurnali en la diversa kontinenti, USA, Chinia, Australia inkluzita. Schleyer pruvis, ke lu esis anke en altra domeni vere progresema homo, nam il editis suatempe ula charto pri homal yuri, simila a ta, qua nun konocesas kom la Charto dil Homal Yuri, preparita dal Nacioni Unionita. Okazione di vakanci, quin pasigis la prelato ofte en la suisa kuraco-loko Heiden (vilaĵo ne fore del Bodensee, en la premonti dil kantono Appenzell), la Volapük-inventisto probis interesigar mem la fondinto dil Internaciana Reda Kruco, Henri Dunant, por l'interlinguo. Es dicenda, ke Dunant habitis del yaro 1887 til 1910 en Heiden.

Pri la rezultajo di ca propago nul detali es konocata. En la yaro 1893, versimile, quale l'olda Volapükano Jakob Sprenger persone afirmis a me ante kelka yari, la kreanto di Esperanto, Dr. Zamenhof ipse vizitis Konstanz ye Bodensee por querar kelka interesiva ed utila informi che la Volapük-Centro. Ma importanta es dicar, ke la autoro di Esperanto venis «inkognite» al Lago di Konstanz, sen prizentar l'identeso. Lua persono e nomo rikonocesis poka tempo pose segun ricevita fotografuro.

Ma la yari pasas, yari adportas experienci, rezultaji, chanji. De tal cirkonstanci ni ganas konoci, de qui decidi pri developo ed plubonigi infalible rezultas. Ni audez, quon Esperantisto e posa Reform-Esperantisto Reinhard Zeidler, nia brava ed extreme laborema samideano travivis. La notici afable donesis a me dal familio, qua habitas ankore la vilajo Mittelzell en l'insulo Reichenau.

Dum la yaro 1955, ye la 11. aprilo siorino Ludwina Zeidler perdis elua kara spozo, la du filiini e filio lia bona patro. Por la Ido-movado la perdo de ica eminenta samideano es tre grava, nam lua aktiva intereso e produktiva laboro por Ido e la mondo-linguo generale es importantega e modelatra. Otto Alfred Reinhold Zeidler atingis la alt evo de 84 yari. Il naskis la 12. marto 1871 en Ravitsch apud Posen (Poznan) en nuna Polonia. Ja dum la skol-yari il interesis su forte por stranjera lingui e multe konsakris la libera tempo por studiar e lernar oli. De olima Est-Prusia, a qua apartenis lore la urbo Ravitsch, sdo. Zeidler venis en 1901 pos studio-yari e preparo por la kariero kom plu alta post-oficisto, a Berlin, ube il mariajis, ricevinta ibe bon ed interesiv ofico. Felica familial vivo akompanis la du gespozi dum lia rezido en la germana chef-urbo, ube li restis til la yaro 1918. La defacil ekonomial situeso al fino dil mondo-milito 1914/18, de qua sufris milioni de familii, igis nia samideano, qua havis ca-tempe 2 filiuli e 2 filiini, livar la grand-urbo. Il translojis en suda regiono dil lando, evitante troa urbal bruismo, trafiko senlimita e pro to nervika hastado. La ruo promisis esar plu salubra a lu e la familiani. Tale la nutritivo-problemo, qua esis grava en la unesma yari pos la milito, povis bone solvesar. La familio iris habitar a Nordrach apud Offenburg en Badenia, ube la spozino havis parenti; la spozo kontinuus esar oficisto che la postoficeyo. Reinhold Zeidler, qua lernis kom fervoroza amiko di stranjera lingui la helpolinguo Esperanto, partoprenis en 1908 kurte pos mariajir su en Berlin, la 4. Universala Kongreso de

Esperanto en Dresden (Germania). Ma dum ica kongreso on ja parolis pri necesa reformi en la konstrukto di Esperanto. Reinhold Zeidler ja savis, ke Dr. Zamenhof ipse facis en 1894 propozi pri *amelioro di certena gramatikal formi. Konvinkita, ke tal reformi en plura punti ne povus evitesar, lu transiris al reformita Esperanto-sistemo, ad Ido, quik pos la konstituco dil nova, perfektigita linguo auxiliara. Ad Ido il restis fidela til la fino di sua vivo. Koncianta, ke Ido egardis maxim bone la natural elementi kun logikal e racional linguala principi, samideano Zeidler entraprezis ja frue la grandega laboro elaborar e kompletigar lexiko dil linguo internaciona, la enciklopedio di Ido. En 1955, precize 100 yari pos la nasko dil Markezo Louis de Beaufront, la unesma sucesoza kombatero por Esperanto en Francia e la eminenta kun-kreanto di Ido, nia fervoroza idealisto de la insulo Reichenau kompletigis la dicita vortaro til e kun la litero W. Sur 16 000 skribmashin-pagini il traktis cirkum 90 000 vorti, explikis la vort-koncepto en Ido e donis la traduko en la chefa europana lingui (DEFIRS) ed adjuntis ofte la traduko en polona, holandana, portugala e skandinava lingui. Verko nekredeble profunda, extensita, tempo-postulanta. Advere, ica Ido-Enciklopedio en olua kontenajo ed ampleso nur povas sat suffice evaluesar da experiencit experti filologa havante bona konoci pri stranjera nacional lingui e pri interlingual principi.

Kun vivaca intereso me anke vidis en la hemo di samideano Zeidler la fotografuro, ube nia laborema amiko es prezentita kun la cetera membri dil Mondolingual Konferenco 1930 en Genève. Partoprenis ibe anke del parto Idista sro.dr.Auerbach (lore en Frankfurt a.M.) de la Universala Esperanto-Asocio venis Prof.Collinson (Anglia) de la Occidental-movado sro.de Wahl, kom neutra filologa experto prof.dr.Debrunner de la Universitato de Bern, ed altri.

Dum 1937, se me ne eroras, la familio Zeidler venis de Nordrach al insulo Reichenau pos retreto. Segun dico de siorino Zeidler, lua spozo lasis pensionar su kelke plu frue kam previdita, por plu rapide finigar la granda Ido-Enciklopedio. Multe fidis ed esperis sdo.Zeidler pri la General Asemblo di UNESCO en Montevideo 1954, de quala instituco lu fakte esperis esencala praktikal avancigo dil mondolinguo, la preciz e severa exameno dil real qualesi de la diversa sistemi konkurencanta, la balda selekto ed endukto dil maxim apta interlinguo. Ma evidente la voyo dil universala linguo es plu longa, plu penoza e stonoza, e

la vinko dil linguo internaciona ne es tante facila o proxima. La experienci kun la tilnuna internaciona konferenci (politikaj ed ekonomiaj) en l'Uno-organizuro od koncerne la interrelati dil granda povi ec. pruvigas la hezitantan e tardigantan esforton por la solvuro dil existanta urjanta problemoj. Internaciona konkordo e honesta pacala kooperado ne ja es sufiĉe videbla, quankam la popoloj dil tero ardoroze deziras talan sukceson!

La ordinita developo, *ameliorejo dil teknikaj konstruktaj dil artificala mondlingvoj tamen ne es retenenda; pazo per progresoj segun la experienci farita per la praktikaj uzadoj de ol. Statistikoj, experienci, testoj che lernantoj e docantoj dil universala lingvoj (koncerne facilan, rapidan lernadon e sekuran, omnarilatan bonan praktikadon) pruvigas, ke interlingvo-sistemo estos maksimume apta por la maksimuma nombro de homoj. Ke tala experienco e komparoj pri la apteco dil diversaj konkurencaj lingvoj auxiliara ne nur fariĝas en la eŭropa-amerika domeno dil Indo-germana lingvo-brancho, ma forsan anke en la aziaj branchoj hamito-semida, kaukazia, urala, altaia, en tiu dil mongola raso, e.c. similas desirinda e valoroza. Indo-germana lingvoj kontenas ne nur romana-latina vortojn, sed konsistas anke en germana, balta, slava, greka, keltoj lingvoj, inkluzive same l'Indo-Irana, l'Armena. Ja kelkfoje mi aŭdis, ke anke certe aliaj lingvoj, ke turka, araba, hindua, e japana mondlingvoj ekzistas: «Ni deziras regule, facile praktikenda mondlingvo, ma ne eŭropa lingvo!» Per tio advokoj li klare e precize emfazas, ke la majoritato dil mondlingvoj volas: racionalan, regule-logikan konstruktajn lingvoj auxiliara, sen jenanta arbitralajn eceptojn en la gramatikaj reguloj. Tio estas la vidpunkto konocata de samideanoj Zeidler e de nia estimata prof. dr. Couturat, sustenata de multaj Esperanto- ed Ido-praktikantoj. Prof. dr. Schmid, ĉef-instruktisto pri fremdaj lingvoj al komercaj skoloj en San Galle (Suisio) diras segun propra farita experienco: *«La mondlingvo – egale, ke ol nomoj – devas esti teknikaj, logikaj, en principo de maksimuma internacioneco, gramatikaj kun absoluta reguleco, sen irga ne-utila desfaciligo!»* Fakte la ĉef-fundamento dil internaciona lingvo auxiliara estas ja kreita. La situo nun impozas al la amikoj dil interlingvo la taskojn sincere e honeste interrilati e kooperadi. Ni nuntempe havas universalan idionon, ke plej multaj cent-procentoj ad omnia homoj dil tero, ma ol certe bone servas ad omnia, kiuj havas la absolutan volon per konvencio e reciproka kompreno. Lingvaj

Babilono e multspeca, diverganta opinioni ne vinkesas nur mediacce speciala bona linguo-instrumento o diktatorial edikto, ma per bonintenca, koncilianta kordii, qui garantios dicipline ordinit uneso en la komun esforci por real progreso dil homaro.

QUALE ME DIVENIS IDISTO

DA HANS CORNIOLEY

Plu o min koncioze to komencis en la Silvestronokto 1914/15; me evis 18 yari. Pri ta nokto me skribis en mea diolibro: Me es tormentata dal mortigado trans la frontieri. Quo esus facenda por evitar la militi? (Ho, me evidente esis tre yuna lore! Me kredis povar trovar to, quon depos yarmili altri ne trovabis!) La desaparo dil nacionala sentimentis esus pazo vers la paco. Adminime on devus destruktar l'agresiva, odioz e danjeroza latero di ta sentimentis. Tam longe kam la homi sent en la homo dil vicinlando konkurencanto, tam longe must eventar odio, envidio, incidenti, militi. On ne devus lernar, quala stato okupas l'unisma rango pri co o to e quon on povus o devus facar por konkurencar lu pri ta situeso. Ne devus existir «exterlando»; devus nur eventar la normala, pacoza konkurencanto inter la populi quale inter la diversa regioni di un stato. La valorobezono e vivobezono inter la singla homi es ja sat forta e mala. La frontierostoni devus desaparigesar. To quo esis posibla inter la suisa kantoni, devus esar posibla anke en Europa, mem en la tota mondo. (Me tatempe ne facis la grava kalkulo ke en la mikrega lando Suisia esis necesa 557 yari, de 1291 til 1848, por la developo til la nuna federuro dil 22 kantoni!) Me sentis me interne obligata meditar pri tala problemi ed esar pronta kunlaborar ye lia solvuro. Devis, devis esar posibla desaparigar la milito... (Me esis yuna tafoye.)

Forsan en marto od aprilo 1915 naskis anke pure lingual intereso pri la problemo di artificala helpolinguo, t.e. la problemo dil adopto dil bona qualesi e dil evito dil mala qualesi dil existanta lingui en un sistemo. L'aprioriala vidpunto, exemple uzar vice la radiko «telefon» por indikar «elektrala parolilo» la radiko «vimigup» pro irga groteska principio o kaprico, esis del komenco ekskluzit en mea penso. En kiosko me tote hazarde vidis lernolibreto pri Esperanto, ma regardo aden ta verketo deceptis

me. La supersigni, l'obligal akuzativo, l'extrema ledeso di multa vorti repulsis me. Me ne savas, quo eventabus, se me ne pro altra hazardo poka tempo pose trovabus lernolibreto pri Ido. Hike me deskovris ye mea neobliviebla joyo plu bona sistemo. Ido plezis a mea cerebro ed anke al kordio, yes.

Irgamaniere – probable en l'urbal adresaro – me trovis l'adreso dil bernan Idosocieto, skribis al sekretario e recevis respondo. Ta respondo augmentis la nov intereso por Ido e la deziro laborar kun altri por la realigo dil idealo di facil e generala helpolinguo ne super, ma apud la nacionala lingui, qui ya precize per e pro l'existo dil helpolinguo por omni erste trovus la posibleso pacoze vivar una apud l'altra.

Pose me komencis partoprenar la kunveni dil Idosocieto Bern. Kun astono e delicio me audis la quar prezenta siori parolar inter su la bele sonanta linguo. Ne omni parolis same bone; me memoras simpatioza sioro, qua preske nur pronuncis la vorto «tondrovetero» segun la germana «donnerwetter», ma tamen me konsideris lu kom «normal» Idisto, nam lu ya sidis ibe e dedikis tempo e sendubite anke pekunio al komun idealo. Sempre pluse me entuziasmis pri l'ideo di helpolinguo por omni.

En januaro 1916 ye altra kunveno dil Idosocieto Bern me konstatis – ankore tacante probable pro pura timideso – ke mea autodidaktala lerno havis la grava desavantajo ofrar nul exerco pri la parolo. Me senpene komprenis l'altri, ma me ne «povis» apertar la propra boko justatempe por propra partopreno ye la diskuti. Quale vinkar ta obstaklo? Kelkafoye pose me vizitis private la sekretario, qua ofrabis su kom partenero. Tale pokope me kustumis expresar mea pensi anke en Ido, e to esis importanta pazo adavane.

Kelka monati plu tarde me vivis kom vikario-instruktisto en bela, streta valo dop Lauterbrunnen en la Bernan Alpi. Kolego ek vicina vilajeto vizitis me plurfoye por komuna konverso. Ulvespere ni sidis kune dum la krepuskulo ye la fenestro, e regardante la belegeso dil rozea koloro dil nivoza monti en l'alteso, ni parolis pri skolala problemi ed anke pri la problemo di generala helpolinguo. La kolego asentis pri la justeso dil principio, ma kunlaborar aktive? No. Nombroza, nombroz es tala homi: agnoskar la justeso di ideo – yes; kunlaborar por la realigo – no. Pro quo ca difero?

En oktobro 1916 me vehis ad Olten por partoprenar la yaral asemblo dil Suis Idosocieto. Esis interesanta kunveno, dum qua

LINGUALA SUPLEMENTO

NUMERO 40 — OKTOBRO-DECEMBRO 1955

Numeri dil akademiani: 1 dr. Auerbach, 2 Bogard, 3 dr. Bozzolo, 4 dr. Brismark, 5 Čížek, 6 Cornioley, 7 Hubbard, 8 Jacob, 9 Jahn, 10 Kreis, 11 dr. Maser, 12 Meier, 13 Röhnisch, 14 prof. dr. Tenfuss, 15 Vinez. — Majoritato: 8/15 adminime. Decido pos la triesma publikigo maxim tarde.

Anke l'altra Idisti, precipue la specalisti pri fako tushata da ula propozajo, es invitata kunlaborar.

37-39 ***delkredero**/konvenciono per qua komisionisto responsas pri la solventeso di ti a qui lu vendas vari konfidit a lu. — 3: yes. — 7 yes, 4 no, 1 absteni, 1 yes por *delkred-ar-ero-o, nula majoritato, **repulsita**. Mankis 7-9-13.

37-29 ***denove** apud ankorfoye, itere. — 3: no. — 6 yes, 4 no, 2 absteni, nula majoritato, **repulsita**. Mankis 7-9-13.

37-39 ***deskalatoro**/decensilo ek eskalero qua movas su bloke adinfre. — 3: yes. — 4 yes, 5 no, 3 absteni, nula majoritato, **repulsita**. Mankis 7-9-13.

37-39 ***deteriorar**/igar plu mala, divenar plu mala. — 3: yes. — 6 (7?) yes, 3 no, 2 (3?) absteni, nula majoritato, **repulsita**. Mankis 7-9-13.

37-39 ***devalvar**/reduktar la valida pekuniovaloro di ula monospoco. — 3: no. — 4 yes, 8 no, 1 yes por *devalorizar, 3 yes por *devaluar, **repulsita**. Mankis 7-9-13.

39 ***diario** apud diolibro. — 1: yes. 2: no; me opinionas ke diolibro es bona ed expresiva e ke ni ne bezonas adoptar omna sinonimi neutila; anke me judikas ke dio-libro es plu facile pronuncebla. 3: yes. 4: yes. 5: no, pro la sufijo -ari-; diolibro suficas. 6: yes, pro ke sat internaciona. 10: no. 12: yes, pro ke internaciona, anke D diarium ultre D tagebuch. 15: yes. — 6 yes, 3 no. Mankas 7-8-9-11-13-14.

39 ***dicionario** apud vortolibro, vortolibro. — 1: no; la vorto propozita ne esas plu kurta kam vortolibro e ne plu bona; D dictionär ne esas en ordinara uzo. 2: no; sama respondo kam por diario. 3: yes, pro lua internacioneso; cetere vortolibro darfus konservesar kun plu generala signifiko, ex. «semantikala trakturo esas vortolibro». (Yes, vortolibro ne esus supresenda segun la defino: la propozita vorto apud la tilnuna, ne vice. 6.)

4: no. 5: no, ma *dicionaro yes. 6: yes, pro ke internaciona formo. 10: yes. 12: yes, pro ke internaciona. 15: yes. – 5 yes, 4 no. Mankas 7-8-9-11-13-14.

39 ***did** + -ar apud -is. – 1: no; tala propozo ne povas diskutesar izolite, ma nur kom parto di generala propozo pri chanjo di nia konjugosistemo. 2: no, certe no. 3: no, konstrukturo tote deskarakteriziva di Ido. 4: no; aspektas stranje por ne-Angli. 5: no. 6: no, ne internaciona. 10: no. 12: no; ni ne uzez idiotismi angla. 15: no. (A sr. Ferreres: en LS 39 indikesis ke *did ne exist en DFIRS. 6.) – 0 yes, 9 no, **repulsita**. Mankis 7-8-9-11-13-14.

39 ***dietao** vice dieto por parlamentatra kunveno. – 1: no; ni evitez tala formi; «diät» kun la senso di parlamento ne uzesas en D. 2: no; pro quo ni kambius vorto bona quan ni posedas po vorto min bona? (L'ideo dil propozanto es distingar anke formale la du komplete diversa signifiki dil nuna vorto. 6.) 3: nebela, ma utila, do yes. 4: no. 5: no; parlamento suficas. 6: no, tro leda konstrukturo; ni havus *dietaala. 10: no. 12: no; ol povas restar por la historiala vorto. 15: yes. – 2 yes, 7 no. Mankas 7-8-9-11-13-14.

39 ***digitata** (folio)/qua havas fingatra formo. – 1: no; digitatra suficas. (Ka ni hav Idoradiko digit-? 6.) 2: semblus esar aceptinda, ma me ne darfas votar, pro ke bezonesas teknikisto por tala specalaji. 3: tro specala, teknikala o ciencala vorti; esas, segun me, tote neutila disipar tempo pri lia regulizo; cetere on sempre darfas, se necesa, uzar asteriskizita vorti; do me abstenas. 4: no. 5: no; videz «digo»; fingroforma es plu komprenebla. 6: yes, pro ke internaciona. 10: no. 12: por ciencal uzo yes. 15: yes. – 3 yes, 4 no, 2 absteni. Mankas 7-8-9-11-13-14. Ferreres konfirmas: S digitado.

39 ***diluviono** apud «diluviala formacuro». – 1: no; *diluvio yes. (Ni ja havas diluvio = D sintflut. 6.) 2: quale *digitata. 3: quale *digitata. 4: yes. 5: yes. 6: yes. 10: yes. 12: yes, nam ni ja havas aluviono; ni uzez internacione simila formi. 15: yes. – 6 yes, 1 yes por *diluvio, 1 no, 2 absteni. Mankas 7-8-9-11-13-14. Ferreres konfirmas: S diluvión.

39 ***diplopa**/qua vidas l'objekti duople. – 1: me ne komprenas la propozo; evidente la vorto esas tre rara, e kombinuero quale en D esus suficanta. 2: quale *digitata. 3: quale *digitata. 4: yes. 5: yes. 6: yes; regretinde pro propra sufro ed operaco me kono-cas ta stando. 10: no. 12: yes, A diplopic, ciencala internaciona

vorto. 15: yes. – 5 yes, 3 absteni, 1 no. Mankas 7-8-9-11-13-14. Ferreres: S diplope.

39 ***disagio**/perdo ye kambiokurso. – 1: no; regulala desagio yes. 2: quale ***digitata**. 3: yes. 4: yes. 5: no; existas ajio; ***disajio** yes. 6: no; desajio es regulala. 10: yes. 12: no. 15: no. – 3 yes, 5 no, 1 absteno, 1 yes por ***disajio**. Mankas 7-8-9-11-13-14. Ferreres: ta vorto ne es en S.

39 ***disgraciar**/deprenar la favoro, desfavorizar. – 1: yes. 2: se nula plu bona formo es posibla, me votus yes, ma ni devas sempre atencar pri la radiki finanta per -i pro l'asemblaji obtenota en la konjugado e derivado. 3: male formacita; de gracio on darfas derivar nek graciari nek disgracio, qua esus sat stranja, do ne anke ***disgraciar**; en I existas la substantivo disgrazia, ma ne la verbo citita disgraziare; do no. 4: yes. 5: no; gracio es altra-senca; do sengracigar es reguloza. 6: no, pro l'existanta graco, gracio neposibla; me vidus nul obstaklo uzar la nuna (advere nur teologiale) radikoj **grac-** e reguloze formacar **gracizar**, **desgracizar**. 10: no. 12: yes, internacia. 15: yes. – 5 yes, 4 no. Mankas 7-8-9-11-13-14. Ferreres: ***disgraciar** ne existas en S; existas **desgraciar**, ma en altra signifiko: maligari omnia en omnia sencio; ma la vorto **disgraciar** povas havi la signifikon «caer en desgracia» = divenar desfortuna.

39 ***diskulpar**/justifiki ulu pri imputita kulpo. – 1: no; la existanta vorto absolvi sufiĉas. 2: yes. 3: no; hie **dis-** esas prefikso eroriganta; ni ne **deskulpi**gar o **senkulpi**gar. 4: no. 5: no, absolvi sat konvenas. 6: no, neposibla pro **dis-** e **kulp-** ja existanta. 10: yes. 12: yes, apud **deskulpi**gar, absolvi. 15: yes. – 4 yes, 5 no. Mankas 7-8-9-11-13-14.

39 ***distomo**/speco de plat intestinala vermiĉo herbivora animala. – 1: no; tala vorto devus unesme examiniĝi de subkomitato. 2: quale ***digitata**; se me bone komprenas la difino de la vorto, ol devas tradukiĝi en F per **distomiens**, de qua la sencio esas plu larĝa; vides de qua ne povas fariĝi erori se ni votas tro rapide sen konosci bone la fakon scienconconcernatan. 3: quale ***digitata**. 4: yes. 5: no, pro **tomo**, ma ***distomeo** yes. 6: absteno. 10: yes. 12: yes, vorto scienconconcernata internacia. 15: yes. – 4 yes, 2 no, 3 absteni, 1 yes por ***distomeo**. Mankas 7-8-9-11-13-14.

***distributoro**/specala distributo: automata ***distributoro**. – D verteiler, verteilmaschine, E distributor, F distributeur, I

distributore, R?, S distribuidor? 1944 propozita da Belie. Voluntez sendar via remarki e voti.

***ditiko**/genero di koleopter insekti vivant en nesaloz aquo: la *ditiki manj altra insekti e mem fishi. – D schwimmkäfer, E?, F dytique, I ditisco, RS?, L dytiscus. 1944 propozita da Belie. Voluntez sendar via remarki e voti.

***divao**/talentoz artistino, famoza per sua sucesi: anke la glorio di *divao ne es sen fino. – DFIR diva, E diva?, R znamenitaya perica, S diva. 1944 propozita da Belie. Voluntez sendar via remarki e voti.

***do**/de (en la tempo): lu es Idisto *do 30 yari. – D seit, E since, F depuis, I da, R ot, S desde. – 1947 propozita da Pesch (*dunque remplasus la nuna do). Voluntez sendar via remarki e voti.

***docho** vice filiino: la patro promenis kun sua du *dochi. – D tochter, E daughter, F fille, I figlia, R doch', S hija. 1947 propozita da Pesch. Voluntez sendar via remarki e voti.

***dodekandra**/(floro) havanta 12 stamini: ta planto havas *dodekandra floro. – D dodekandrisch, E dodecandrian, F dodécandre, I dodecandro, RS? 1937 Roze, Raporto, 78. Voluntez sendar via remarki e voti.

***dolaro** vice «dollar»: l'abono dil revuo kuestas 2 *dolari. – DEF dollar, I dollaro, R?, S dólar. 1944 propozita da Belie. Voluntez sendar via remarki e voti.

***domino** vice siorulo: me vidis e salutis *domino X. – D herr, E sir, F monsieur, I signor(e), R gospodin, S señor. 1944 propozita da Belie. Voluntez sendar via remarki e voti.

***dominoo** vice domino-ludo: domino es kostumo, *dominoo es ludo. – D domino, E dominoes, F domino, I dominó, R domino, S dominó. 1944 propozita da Belie. Voluntez sendar via remarki e voti.

***dop**/quik pos (do tempala, ne spacala): la puniso quik venis *dop la delikto. – D sogleich nach, E directly after, F immédiatement après, I subito dopo, R seichas posle, S en seguida después. 1947 propozita da Pesch; *hinter remplasus la nuna dop. Voluntez sendar via remarki e voti.

23.1.56

me konoceskis un del duktant Idisti, la pastoro Friedrich Schneeberger (la bopatro di nia samideano Jakob Kreis en Genève). Me esis la maxim yuna partoprenanto. Praktikale on ne atingis multo: multa kritiko, multa bona volo, multa bela projekti e propozi pri generala propago, ma la flamifanta cintilo semblis mankar. Tamen la fervoro di omni incitis la mea; me agnoskis ed admiris l'idealismo di omna samideani e volis imitar li.

Pose eventis granda chanjo: en agosto 1917 me translojis ad Italia. Ibe, malgre omna milita obstakli, me tote ne perdis la propagala volo pri Ido, ma serchis e trovis balde kontakto per korespondo kun prof. Paolo Lusana en Biella ed anke kun Quintino Sella – se me bone memoras la nomo – en Varese, quan me vizitis unfoye. Me kunlaboris ye la fondo dil Italian Idosocieto, recevis l'unesma kayeri dil vortaro da Lusana, publikigis mem Idokurso en jurnalo dil urbeto, ube me habitis. En 1922 me retroiris a Suisia.

To esis mea unesma pazi kom Idisto.

KRITIKERI

Serchez rozi en decembro; glacio en junio,
Esperez konstanteso en vento; frumento en polvo,
Kredrez homino o nekrologio,
Od irgo ke esas falsa, ante ke
Vu fidas en kritikeri.

(ek poemo da Lord Byron)

Trad. W. Pannell

FAMO

Tante sordida reji kurtezis e ganis elu,
Tante des-honesta raskali posedis elua krono,
Ke divenis preske honoro
Ne esar kronizita.

(Kurta poemo da Thomas Bailey Aldrich)

Trad. W. Pannell

IDO-KRONIKO

Redaktero: Victor Gouix, Avenue Paul Deschanel, 254, Bruxelles 3, Belgia

ANGLIA

Leeds: Prezente, nia societo, la I.L.S.G.B., aranjas serio de Ido-annunci en apta revui angla, e sendas specimena exempleri di «PROGRESO» al interesati. Sdo Tom Lang dissendas anke propozo por ke la U.L.I. Ido, Interlingue-Union e la Union Mundial pro Interlingua fondez komuna «Komitato por relati kun UNESKO» qua reprezentus la tri organizuri relate UNESKO. *S.I.B.*

BENELUXIA

Bruxelles: UNESKO ed U.L.I. – Per letro dil 7a di oktobro 1955, sro Vladimir Hercik, Seciono dil Relati kun la Organizuri internaciona, ni es informita ke la Direktero generala di UNESKO aprobis la enskribo dil Uniono por la Linguo Internaciona Ido aden la registro dil organizuri ne-guverneriala kun qui UNESKO mantenas relati ne-oficala. La sekretario di U.L.I. dankas sro V. Hercik ye la 17a di novembro, esperante ke fruktigiva kooperado povas establisar su sur ica bazo inter la du organizuri.

Gesiori H. Meier-Heucke esis en Belgia dil 22a til la 29a di novembro 1955. Li konferis en diversa loki pri radiestezi, dietetiko e L.I. Ido. Idisti renkontris li en Bruxelles ye la 22a di novembro.

Den Haag: «Volapükagazed pro Nedänapükans», n° 5 e 6, red. del la di januaro 1956: sro F.J. Krüger, ciencala kunlaboranto al rejala Akademio nederlandana en Amsterdam e sro P.H.J. Uittenbogaard, profes-

soro pri franca linguo e literaturo en Hilversum.

Luxemburg: La semanala revuo «Letzeburger Illustre'ert», n° 35, 27a di agosto 1955, insertas riche ilustrita artiklo pri nia sdo H. Meier e la radiestezi, quan il profesas. *S.M.R.*

«Por Europala politiko». To es la titulo dil duktanta politika artiklo en franca linguo dil granda jurnal «Luxemburger Wort», n° 266, 23a di sept. 1955, da lua Ecelenco prof. Nicolas Margus, ex-ministro dil edukado nacionala di Luxemburgia, parlamentano e vice-prezidero dil Asemblo Konsultiva di Europa. Ni konkordas kun lua opiniono ke l'unigo di Europa avanco, ma tote ne pri la stranja frazo: «Vane Idisti ed Esperantisti rekomendas lia patentizita linguo». Pro quo dubitar tante?

Dum nia kurta vivo, ni ja vidis multa ideali realigesar, quankam multi dicis a ni ke ni es utopiisti. Profesoro di historio devus savar ke nulo es utopio se idealisti havas la kurajo tenace mantenar lia opiniono pri verajo e neceseso absoluta. Persistemeso duktas sempre al realigo di skopo valoroza. Ni ne darfes perdar kurajo, ne stagnar, ma movar ni en nia lukto vers la realigo dil maxim olda idealo dil homaro, frateso, kunlaboro ed interkompreno. Ta anciena idealo es anke maxim alta e ni luktos til ke omna homi havos gramatiki e vortari en lia nacionala lingui pri Ido e lor nula skeptiko, anke ne Luxemburgiana Ecelenco, havos la yuro kontestar la fakto. Nur vere existanta fakti es legale adoptenda por sempre.

Pro to ni konsiderez Ido kom fakto existanta, ni propagez, usez Ido omnaloke ed omna erudita persono ne reaktoma kontre omna bona nova vojo konsentos pri la konstato ke la linguo Ido es facila e vere internaciona.

H.M.

Verviers: «L'Ami de la Nature» (La Naturamiko), internaciona organo pri social e kultural turismo, recensas en sua n° 9/1955 la publikigo dil artiklo da D. Eckenspiller (trad. E. Waterkotte) «La Natur-Amiki», aparinta en la n° 177 di «PROGRESO».

CHEKOSLOVAKIA

Praha: La nuna epoko fine satisfacas lo dezirita da ni dum tante longa tempo. La linguo internaciona ri-egardesas oficale ne nur en la Westo, ma anke en la Esto. Sovietan Akademio dil Cienci ed olua Instituto lingvistikala en Moskva studias la problemo por introduktar la dialekto maxim apta di L.I. en skoli. Pri to anke ni recevis letro en Ido skibita da E. A. Bokarov, vice-direktero dil Instituto. La chekoslovakian Akademio dil Cienci preparas edito di «PANGLOTTIA» (Vsemľuva) da J. A. Komensky, di qua la principi e konkluzi spontane aplikis Zamenhof.

Prahana Idisti kunvenas reguloze ye la unesma merkurdio omnamonate ye 19 kloko en kafeerio Slavia, Narodni Trida, Praha.

K.N.

FRANCIA

Colmar (Haut-Rhin): En Francia, ni povas plezurege konstatar ke nova vivo ekiras la ruini. Plura ek nia anciena sdi riprenis la torcho e kun nova entuziasmo li eniris la lukto por nia bel idealo.

S. I. B.

Donzenac (Corrèze): «La Langue

internationale e PILO», sept.-okt. e nov.-dec. 1955, red. H. Vinez, Donzenac (Corrèze), adm. E. Waterkotte, rue des Clefs, 2, Colmar (Haut-Rhin). La du kunfuzita revui franca de nun aparos kun 10 pagini poligrafita: «La Unionita Stati dil Spirito», da G. Aguiré; «La tri Musketieri», da A. Dumas, trad. H. V.; «Une opinion raisonnée en faveur de l'Ido (Ula racionoza Opiniono favore Ido), ekstrakturo de letro da M. Persiko publikigita en la «Revue Universala», tre interesanta demonstro dil supereso di Ido sur Esperanto e sur la naturalista lingui, ya lektinda da omni; multa informi ed ekstrakturi de letri.

Orléans (Loiret): «L'Unique», n° 99-100, sept.-okt. 1955, red. E. Armand: «La Angulo dil helpanta Lingui», en qua Ido sempre okupas maxim favoroza plaso.

Paris: La Idista Grupo dil Regiono Parisana kunvenis ye la 19a di novembro en kafeerio dil centro di Paris, quale singla 3a saturdio omnamonate.

Saint-Genis-Laval (Rhône): «Le Vieux Travailleur» (La olda Laboristo), n° 5 e 6, sept.-okt. e nov.-dec. 1955, red. J. Vignes: «Janot e Colin», da Voltaire, trad. C. Papillon; «La Angulo di Ido».

Thaon-les-Vosges (Vosges): «L'Idisto katolika», n° 4, okt.-dec. 1955, red. E. Bogard: «Respondo dil pontifikal Instituto biblala», da E. B.; «Sacerdotala Jubileo di dri A. Vigh», da E. B., e diversa informi e naraceti.

Toulouse (Haute-Garonne): La konstituciva kunveno dil Idista Toulouse-ana Grupo eventis ye la 24a di aprilo 1955. Sdo Tesseyres, kasero dil S. I. F. e Caussat, honorumala instruktisto, parolis pri la skopi dil

grupo e pri Ido-propagado. Du plusa kunveni eventis dum mayo e junio e plura nova adepti enskribesis. La lokala jurnalaro raportis pri ca kunveni. Ni deziras al nova Ido-grupo multa suceso e ni gratulas sri Tesseyres e Caussat pro lia efikanta propagado e pro lia devoteso a nia komuna idealo. *PILO*

GERMANIA

Köthen (Anhalt): Sdo Hermann Rössing mortis en Köthen ye la 4a di septembro 1955 pos gravega morbo. Nia rondo perdas kun nia sdo Rössing bona kamarado, ecelente praktikinta Ido ed Interlingue en universala korespondo. *P. B.*

Ni prizentas nia sincera kondoli al familio Rössing ed al Idisti di Köthen.

Reichenau (Bodensee): Hike mortis nia konocata Reinhold Zeidler, qua preparabis manuskripto pri granda enciklopedio en Ido. Sro Anderegg relatis kun la vidvino Zeidler, koncerne ica Ido-materialo, regretinde sen rezultajo pozitiva. *S. I. B.*

HISPANIA

Barcelona: La sdi ek Sabadell demarshis che la «Radio Juventud de Sabadell», Rambla del Caudillo, 81, Sabadell-Barcelona, e sucesis aceptigar dal direktero brodkastar kurso dil L. I. Ido, ye la nomo dil Hispana Ido-Societo. Ye la 4a di oktobro, ye 20 $\frac{1}{4}$ kl., sro de Nadal, prezidero dil H. I. S., diskursis per la radio, explikinte quo es Ido ed U. L. I. La 18a sammonate komencis la Ido-kurso e pose omnamardie, de 20 $\frac{1}{4}$ til 20 $\frac{1}{2}$ kl., til la fino dil kurso, qua kontenos 15 lecioni.

Ni dankas e sincere gratulas la Direktero dil «Radio Juventud de Sabadell». La «Diario de Barcelona»

es la jurnalono maxim anciena en Hispania e la duesma en la mondo, nam ol ja kontas 3 yarcenti. Ye la 14a di septembro 1955, ol publikigis intervjuvo-artiklo da sro Sempronio, kunlaboranto di ca jurnalono, titulizita «Con los Idistos» (Kun la Idisti). Ica artiklo multe favoras Ido. La Hispana Ido-Societo zeloze propagadas e ni varme gratulas lua aktiva komitato.

Malaga: «Cosmos», red. W. Stern, organo di klubo por internaciona korespondo eambio, n° 33.

Valencia: Damzelo Maria Dolores, Balaguer strado G. Torres, 5, Valencia, es yuna Idistino qua multe deziras korespondar kun exterlanda sdi por praktikar Ido.

ISRAELIA

Tel-Aviv: Sro Ij. Even-Zohar, Hayarkon, 234, Tel-Aviv, skribas por Ido e pregas pri sendo di Ido-literaturo, revui, etp. Ni sendis a lu serio de Progreso-numeri. *S. I. B.*

SUEDIA

Orebro: «Svensk Världsspråkstidning» (Sueda Mondolinguo Revuo), n° 2, sept. 1955, red. H. Röhnisch: «La yaral kunveno dil Sueda Ido-Federuro»; «Israel», da Itamar Even-Zohar; «Juez la Vivo» segun Lin-Yutang, da H. B. e, sub la titulo «World Language», artikli ed informi da W. Pannell e C. Röstrom.

Stockholm: La Sueda Ido-Federuro intencas en la komenco di 1956 editar «Mea Voyageo a Tahiti», originale verkita en Ido da nia konocata franca sdo Henri VINEZ, redaktero dil reputita revuo PILO. La verko, qua segun financala posiblesi anke havos ilustruri, kontenos cirkume 48 pagini

plus kovrilo e kustos afrankite Skr. 2,25; Sfr. 2.-; Ffr. 150.-; Sh.3/; Doll. 0,40; Bfr. 25.- S. I. F., Box 113, Tällberg, Suedia.

SUISIA

Bern: La yaral asemblo dil Suis Uniono por la L.I. eventis quale previdita ye la 22a di mayo 1955. Kom nova membro asistis anke sro P. Rauber, de Bern. En agosto mortis nia membro Albert Benteli, kemiisto, en nia rangi pasiva, ma principe grand idealisto kun jeneroza kordio.

S. I. B.

Genève: «Suisa Ido-Buletino», n° 2, sept. 1955, red. J. Kreis-Schneeberger: multa informi movadala ek diversa loki.

En la jurnalono «La Suisse», n° 300, 27a di okt. 1955, «Cadet Rousselle» ne plus kredas en la efiko di irga L. I., pro ke ol ne posedas literaturo e pro ke tradukisti existas... Kad ica jurnalisto bone konocas la questiono pri qua lu skribas?

USA

Denver (Colorado): «La Revuo Universalala», n° 7, aprilo-junio 1955, red. F. Hardin. Artikli remarkinda: «Indukto di poliploideso-gradi diversa che Rana temporaria per kolchicino e sulfanilamido», ciencala tezo da U. Jahn, kun prefaco da S. Quarfood; «Ido-Ido Radikaro», da M. Pesch: «Konturo di nova Teismo», da F. Hardin.

«The International Language Review», n° 1, okt.-dec. 1955, edit. F. Hardin e T. Lang, prizentas multa interesanta artikli, maximparte redaktita en Angla pri linguala studiuri, da reputata interlinguisti: E. F. James, dil Universitato di Maryland, prof. Mario Pei, dil Universitato di Columbia, dro St. Bakonyi, W. E. Reeve; dro A. Gode, dro A. Schild, dro P. Mitrovitch, etp. Ica revuo ambicias divenar apertita forumo por interlinguisti: olua n° 1 satisfacas sua promiso.

SCHWEIZERISCHE LANDESBIBLIOTHEK
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE SUISSE
BIBLIOTECA NAZIONALE SVIZZERA

Telephon 031/3 84 81

Herr E. Anderegg-Gurtner,
Horn am Bodensee

Vua letro dil
14-5-55

Nia signi
Dir/ke

BERN, Hallwylstrasse 15
25a mayo 1955

Estimata Sioro Anderegg,

Kom respondo a vua letro dil 14a mayo, pro quo me dankas vu tre sincere, me havas la honoro komunikar a vu la sequanta:

La argumenti da Prof. Blinkenberg en Montevideo advere limitizis su ad Esperanto, ma, segun olia kontenajo, direktis su

anke kontre l'introdukto di irga sistemo di mondolinguo. Nula delegaciono respondis ad oli. La sola parolanto esis Sioro Lappenna, en la nomo dil Esperanto-Uniono.

Quale vu savas, UNESCO grantis al Esperanto-Uniono la rango di organizuro ne-guverneriala, olqua signifikas ke ica organizuro invitesas de tempo a tempo sendar observanto a la General Konferi di UNESCO por reprezentar ol (la UEA) en la plu larja konfero di la dicita organizuri ne-guverneriala. Simila peticiono dal Interlingue-Asociuro recevesis tro tarde, e pro to, ne povis esar konsiderata. Tamen esas probabla ke ye la proxima General Konfero di 1956, la sama rango grantesos anke ad ica uniono. Segun mea savi, nul altra mondolinguala asociuri prizentis peticioni.

On devas observar generale ke ed UNESCO ed la suisa UNESCO-Komisitaro sequas ica esforcis kun intereso, ma opinio-nas ke pro l'urjanta taski di UNESCO qui ne povas esar satisfacita tam plene kam ni volas sen ecesar la limiti dil modesta budjeto, la problemo dil mondolinguo ne povas esar aktive traktata da UNESCO ipse. Pluse, esas nia opinio ke la nuna situeso ne permissas tala entraprezo, nam ne povas esar la ofico di UNESCO arbitrar inter la diversa sistemi. On esperas ke eventuale naskos unigo inter li, olqua prizentos la problemo en nova aspekto. Me esperas ke me hike respondis sucesoze vua questioni, e dankas vu pro la verko «A planned auxiliary language» olquan vu sendis a me.

Me restas, fidele vua,

La Direktisto:

Dr. P. Bourgeois

Tradukis del Germana J. Stirling

Artikli por «Progreso», ye 2500 vorti admaxime, es sempre bonvenanta. Omna kontributaji esez mashin-skribita sur un latero dil paperfolii, la linei esante kelke intereskartita por faciligar la revizo redaktera. Sendez oli al redaktero, sioro B. C. Sexton, 131 Hartington Road, Sefton Park, Liverpool 8, Anglia.

La proxima numero di «Progreso» aparos en aprilo 1956. La redaktoklozo esos ye la 29a februaro 1956.

Katalogo de Ido-libri

IDO-LIBRERII

- A. Anglia:** *Leeds*
T.Lang, I.L.S. of G.B., Oakwood Drive, 25, Leeds 8.
- B.** *London*
Ido-Centro, Spareleaze Hill, 3, Loughton (Essex).
- C. Belgia:** *Bruxelles*
Belga Ido-Kontoro, avenue Paul Deschanel, 254, Bruxelles 3.
- D. Dania:** *Fredericia*
E.Thomsen, Sjaellandsgade, 57, Fredericia.
- E. Francia:** *Colmar*
Ed.Waterkotte, rue des Clefs, 2, Colmar (Haut-Rhin).
- F.** *Paris*
C.Papillon, rue Petit, 52, Paris-XIXe.
- G.** *Thaon-les-Vosges*
Ido-Kontoro, rue de Lorraine, 4, Thaon-les-Vosges (Vosges).
- H. Italia:** *Inverigo*
L.Raiteri, Inverigo (Como).
- I. Luxemburgia:** *Esch/Alzette*
H.Meier, rue Sainte-Barbe, 38, Esch/Alzette.
- J. Suedia:** *Stockholm*
Grupo Ido Klasika, Postfach 20 030, Stockholm 20.
- K.** *Tallberg*
Svenska Ido-Förbundet, T.V.Bäckström, Box 113, Tallberg.
- L. Suisia:** *Genève*
Suis Uniono por la L.I., Case Champel 27, Genève.

Omna libri mencionita en ica katalogo povas obtenezar sive direkte del librerio indikata da lua literal indexo o del landal agenti di «Progreso», di qui la aktual adresi es reguloze publikigita en la central revuo.

Pagi povas facesar sive direkte a la librerii, sive al kasero di U.L.I.: T.V.Bäckström, Box 113, Tällberg (Suedia), postgiro 446 156 Tällberg.

La valoro dil libri en nacionala pekunio es kalkulenda segun la tabelo indikata en «Progreso» (2a kovril-pagino).

La sendo-kusti es adjuntenda a la preci indikita.

LERNO-LIBRI

I. Angla lerno-libri			sfr.
B.K.L.	1. Ido-English Dictionary	L.H.Dyer	8
B.K.L.	2. English-Ido Dictionary	L.H.Dyer	8
B.L.	3. Complete Manual with grammar, exercises and vocabulary revised by L.de Beaufront		2,50
B.	4. Postal course of Ido on cards		3,50
B.	5. Ido, elementary grammar for beginners		0,30
II. Dana lerno-libri			
D.	11. Dansk Ido-Ordbog	M.Hansen e H.Clausen	0,80
III. Franca lerno-libri			
E.G.L.	21. Grammaire (violette) très simple		0,15
C.E.G.L.	22. Petit Manuel en 10 leçons	L.de Beaufront	0,25
C.E.G.	23. à 31. Ido-lernili, 9 cahiers	E.Bogard, chacun	0,15
L.	32. Grammaire facile	Nœtzli-Farquet	2
G.	33. L'Ido sans maître	Dr Schrag	2
C.E.G.L.	34. Vocabulaire Ido-Français et Français-Ido	L.de Beaufront	0,50
C.E.G.L.	35. Lexique Ido-Français	J.Guignon	1,25
C.E.G.K.L.	36. Dictionnaire Français-Ido	L.de Beaufront e L.Couturat	5
E.G.	37. Konversi, en Français et Ido	L.de Beaufront	0,15
E.G.	38. Ido-derivado: suffixe -ag-	P.Lecucq	0,05
IV. Germana lerno-libri			
E.I.L.	51. Ido por omni, germana lerno-libro	Weber	2
L.	52. Illustr. Lehrbriefkurs der Weltsprache Ido	Jacob	2
L.	53. Kurzer Lehrgang der Weltsprache Ido	Schneeberger	0,50
L.	54. Kurzer Abriß der Welthilfsprache Ido	Schneeberger	0,30
L.	55. Ido, Lehrbuch der Weltsprache	Dr. Schrag	3
I.L.	56. Taschenwörterbuch Ido-Deutsch und Deutsch-Ido	Schneeberger	3
E.G.I.K.L.	57. Großes Wörterbuch Deutsch-Ido	K.Feder	6
I.L.	58. Wurzelwörterbuch Deutsch-Ido	Feder und Schneeberger	5
I.K.L.	59. Wörterbuch Deutsch-Ido	Auerbach	2

V. Hispana lerno-libri			sfr.
L.	81. Breve Curso de la lengua internacional		
		Schneeberger e Escuder	1,50
L.	82. Diccionario Ido-Espanol	Escuder e Marcilla	4
B.K.L.	83. Diccionario Espanol-Ido	P. Marcilla	4

VI. Hungariana lerno-libri

I.	91. Az Ido Vilagnyelv Tankönyve	J. Csatkai	0,50
B.K.	92. Lexiko Ido-madyara	St. Bakonyi	3,50

VII. Idala lerno-libri

B.C.E.G.I.J.L.	101. Kompleta Gramatiko detaloza .	L. de Beaufront	2,50
E.G.H.K.L.	102. Exercaro	L. de Beaufront	0,20
E.G.K.L.	103. Unesma Lektolibro: 1a parto ..	L. de Beaufront	0,25
E.G.K.	104. Unesma Lektolibro: 2a parto ..	L. de Beaufront	0,25
E.G.K.	105. Expliko-libreto Delmas	J. Guignon	1
B.L.	106. Internaciona Doco-libro di Ido	A. Nøtzli	1
B.	107. La normi di korekteso linguala	H. Jacob	0,20
B.K.L.	108. Mil Vorti Ido	H. Jacob	0,50
B.K.L.	109. Esperanto-Ido Lexiko	H. Jacob	0,50
B.K.L.	110. Ido-lernolibro por Esperantisti	H. Jacob	0,25
B.K.	111. Internaciona Radio-lexiko en Ido		
		Feder, Norden e Roos	3

VIII. Italiana lerno-libri

H.	131. Grammatica completa della L.I. Ido ..	P. Lusana	4
H.L.	132. Manualetto in 10 lezioni	P. Lusana	1,20
H.L.	133. Vocabolario Ido-Ital. ed Ital.-Ido	P. Lusana	4
H.L.	134. Compendio grammaticale della L.I. Ido	L. Raiteri	0,50

IX. Portugalana lerno-libri

K.L.	151. Ido: A Lingua mundial em 10 Lições	F. Tenfuss	1,50
K.	152. Manual da lingua internacional e 2 Vocabularios		
		L. Kauling	1

X. Rusa lerno-libri

C.	161. Ido-lernolibro por laboristi (Ido e Rusa)		5
----	--	--	---

XI. Sueda lerno-libri

K.	171. Kort Lärobok med läsövningar i det internationella hjälpspraket Ido	Nøtzli e Liljedahl	1,50
J.K.L.	172. Lärobok i det internationella hjälpspraket Ido		
		N. Strandquist	3,80
K.	173. Världsspraket Ido, Läsning för Nybörjare		
		Jöns Lundborg	0,60

			sfr.
K.	174. Svensk-Ido Ordbok	H. Brismark	1,70
K.	175. Internationell-Svensk Ordbok	P. Ahlberg	1,70
K.	176. Supplement till Ido-svensk Ordbok	Larsson/Nordwall	1,70

Parto duesma

PROPAGILI E STUDIURI PRI LA L.I.

C.E.G.	201. Histoire de notre Langue	O. Jespersen	0,05
B.C.E.G.	202. Les nouvelles Langues internationales	Couturat et Leau	0,60
C.E.G.L.	203. Conclusions du Rapport présenté au Comité de la Délégation pour l'adoption d'une Langue auxiliaire	Couturat et Leau	0,15
C.E.G.L.	204. Compte-rendu des Travaux de la Délégation	Couturat et Leau	0,15
C.E.G.	205. L'Échec de l'Esperanto devant la Délégation	Couturat	0,20
C.E.G.K.L.	206. Louis Couturat 1868-1914	de Beaufront	0,30
C.E.G.	207. Les vrais Principes de la Langue auxiliaire		0,15
C.E.G.L.	208. Étude sur la Dérivation	Couturat	0,20
B.C.E.G.	209. Dérivation et Composition	Lebasnier	0,10
C.E.G.	210. L'état actuel du Problème	J. Guignon	0,15
C.E.G.K.	211. Opinion d'un Linguiste	A. Meillet	0,25
C.E.G.	212. Langue auxiliaire, laquelle?	de Beaufront	0,10
C.E.G.	213. Sur le Français et l'Anglais	de Beaufront	0,10
C.E.G.	214. La Langue auxiliaire internationale	J. Bricout	0,20
C.E.G.	215. La Langue auxiliaire et l'Eglise	de Ribemont	0,20
C.E.G.	216. La Langue auxiliaire et l'Armée	de Beaufront	0,15
C.	217. Adversaire, puis Ami de la L.I.	A. Schrag	0,40
C.	218. L'Ido devant la Science	L. Couturat	0,50
C.F.	219. Le Problème de la L.I.: sa solution	E. Hureau	0,40
C.E.	220. Une Langue seconde pour tous les Peuples	J.L. Tesseyre	0,40
F.	221. L'Ido justifié	Berger	2,00
E.	222. La Langue internationale de l'Avenir	Berger	0,70
C.E.G.	223. La Langue passe-partout	P. Lecucq	0,05
C.E.G.	224. La Langue Ido ou la Langue internationale		0,05
C.E.G.	225. Quelques Opinions sur la Langue auxiliaire		0,05
C.E.G.	226. Patriotisme - Français - Langue auxiliaire	de Beaufront	0,05